

Steden en staten

ontginnen

Grond geschikt maken voor landbouw. Dat doe je bijvoorbeeld met een ploeg.

het drieslagstelsel

De boeren verdelen hun land in drie stukken. Twee stukken zaaien ze in. Het derde stuk blijft leeg. Zo blijft de grond vruchtbaar.

het privilege

Steden kunnen rechten kopen van hun heer. Dit soort rechten heten privileges. Een voorbeeld van een privilege is het muntrecht.

het muntrecht

Een stad heeft het recht om eigen munten te maken.

de Hanze

Een groep steden die elkaar helpen en beschermen. Ze spreken af welke maten, gewichten en munten ze gebruiken.

de kogge

Het vrachtschip dat de Hanze gebruikt.

de heerlijkheid

Een gebied waar een heer de baas is, bijvoorbeeld een koning, een hertog of een graaf.

het Bourgondische Rijk

Het Rijk bestaat uit een aantal heerlijkheden. Overal gelden dezelfde wetten. En alle inwoners hebben dezelfde rechten.

de Blijde Inkomst

Feestelijke ontvangst van een nieuwe hertog. De poorters beloven hem trouw. En hij belooft dat hij geen oorlog voert zonder overleg met de steden.

de Guldensporenslag

Een leger van ridders vecht tegen een leger van ongeoefende poorters uit de Vlaamse steden. De poorters winnen. Na afloop verzamelen ze de sporen van de dode ridders.

het kledingvoorschrift

Hierin staat hoe de verschillende standen zich mogen kleden. Zo kun je aan de kleding al zien bij welke groep iemand hoort.

Jeroen Bosch

Aan het hof van de hertog werken kunstenaars. Een voorbeeld is de schilder Jeroen Bosch.

de gotiek

Een gotische kerk heeft hoge muren en grote ramen. Alles lijkt omhoog te wijzen.

de luchtboog

Luchtbogen zorgen dat de muren van een kerk stevig staan.

Steden en staten

de paus

Hij is de baas van de Kerk. En bijna net zo machtig als een koning.

de kruistocht

Een oorlog tegen mensen die niet alles geloven wat in de bijbel staat.

de aflaat

Papier waarop staat dat je zonden zijn vergeven. Mensen kopen graag een aflaat.

de huurling

Een soldaat die voor geld vecht.